

УПОВНОВАЖЕНИЙ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
З ПРАВ ЛЮДИНИ

UKRAINIAN
PARLIAMENT COMMISSIONER
FOR HUMAN RIGHTS

вул. Інститутська, 21/8
01008, м. Київ, Україна

Tel.: (+380 44) 253 2203
Fax.: (+380 44) 226 3427
E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua
[http:// www.ombudsman.gov.ua](http://www.ombudsman.gov.ua)

21/8, Instytutska str.
Kyiv, 01008, Ukraine

№ 1110-300148.17-4/HD-111

« 20 » листопада 20 17 р.

Верховна Рада України
Народному депутату України
Бублику Ю.В.

Шановний Юрію Васильовичу!

У відповідь на Ваш депутатський запит від 20 вересня 2017 року за № 330/06, оголошений на засіданні Верховної Ради України 22 вересня 2017 року, про масові порушення конституційних прав громадян внаслідок тривалого невиконання державними органами рішень національних судів України та Європейського суду з прав людини, який надійшов від Голови Верховної Ради України Парубія А.В. листом від 22 вересня 2017 року за № 11/10-321 (додатково до відповіді, наданої листом раніше), повідомляю.

Заступник Міністра юстиції України – Урядовий уповноважений у справах Європейського суду з прав людини Ліщина І.Ю. та заступник Міністра юстиції України з питань виконавчої служби Шкляр С.В. поінформували про ситуацію щодо довготривалого невиконання державними органами рішень Європейського суду з прав людини, ухвалених на користь громадян України, а також рішень національних судів, за якими боржником є держава (копії листів додаються).

Так, з отриманої інформації вбачається, що за 2015, 2016 роки та третій квартал 2017 року заборгованість України з виплати справедливої сатисфакції, присудженої Європейським судом, та заборгованість з виконання рішень національних судів за бюджетною програмою КПКВК 3601170 “Платежі на виконання рішень закордонних юрисдикційних органів, прийнятих за наслідками розгляду справ проти України” відсутня.

Водночас у зв'язку з відсутністю достатніх коштів на фінансування видатків на виконання рішень національних судів з державного бюджету державою було запропоновано альтернативний спосіб виконання рішень суду за рахунок фінансових казначейських векселів згідно зі статтею 20 Закону України “Про Державний бюджет України на 2017 рік”.

З метою вирішення системної проблеми невиконання рішень національних судів в Україні щодо заборгованості держави Кабінетом

21.11.2017 09:47

ВХ. № 264437

Міністрів України 9 серпня 2017 року за № 591 було видано постанову “Про утворення міжвідомчої робочої групи з вирішення проблемних питань, пов’язаних із виникненням заборгованості держави за рішеннями судів”.

Також, за інформацією заступника Міністра юстиції України з питань виконавчої служби, з метою виконання рішення Європейського суду з прав людини у справі “Онопко проти України” державним виконавцем 19 лютого 2014 року відкрито провадження за № 42095078, яке на сьогодні триває.

Ухвалою Апеляційного суду Полтавської області від 6 липня 2016 року справу щодо заміни сторони у вищевказаному виконавчому провадженні повернуто до Октябрського районного суду м. Полтави для продовження розгляду подання державного виконавця. Після надходження ухвали суду щодо заміни сторони у вищезазначеному провадженні державним виконавцем будуть вчинені дії, передбачені Законом України “Про виконавче провадження”.

Водночас відповідно до рішення Європейського суду з прав людини у справі “Онопко проти України” на користь Онопко Н.С. підлягала виплата 2407 євро відшкодування моральної шкоди в перерахунку на національну валюту держави-відповідача.

Державним виконавцем 12 квітня 2012 року винесено постанову про закінчення виконавчого провадження, оскільки грошові кошти було перераховано Онопко Н.С. платіжним дорученням Міністерства юстиції України від 10 квітня 2012 року за № 475.

Слід зауважити, що проблема довготривалого невиконання рішень національних судів, зокрема винесених на користь громадян, потерпілих внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС, висвітлювалася в щорічних доповідях Уповноваженого з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні, у тому числі за 2015 та 2016 роки, а також спеціальних доповідях з окремих питань, які відповідно до статті 18 Закону України “Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини” подавалися на розгляд Верховної Ради України.

Ця проблема як системна залишається на моєму контролі.

Додаток: на 4 арк.

З повагою

В.В. Лутковська

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

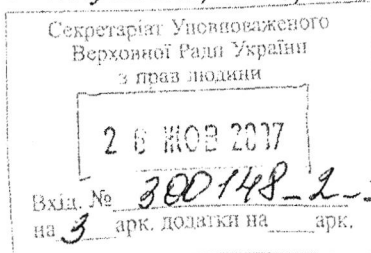
вул. Городецького, 13, м. Київ, 01001
Тел.: +380 44 278-37-23, факс: +380 44 271-17-83
E-mail: themis@minjust.gov.ua
<http://www.minjust.gov.ua>
Код ЄДРПОУ 00015622

20.10.2017 № 6474/16300-1-17/5-17

На № _____

Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ,
01008

У відповідь на лист заступника керівника Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 09.10.2017 № 3/8-300148.17-2/НД-197 щодо розгляду депутатського запиту народного депутата України Бублика Ю.В., оголошеного на засіданні Верховної Ради України 22.09.2017, стосовно тривалого невиконання державними органами судових рішень, включаючи рішення Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд), зокрема у справі «*Онопко проти України*», в межах компетенції повідомляємо, що відповідь Голові Верховної Ради України Парубію А.В. та народному депутату України Бублику було надано листами від 11.10.2017 №№ 6349/1035-0-2-17/1-17, 6337/1035-0-2-17/1-17.

Водночас повідомляємо, що Міністерство юстиції України як головний розпорядник бюджетних коштів здійснює фінансування витрат, пов'язаних із забезпеченням представництва України в Європейському суді та виконання його рішень за бюджетною програмою 3601170 «Платежі на виконання рішень закордонних юрисдикційних органів, прийнятих за наслідками розгляду справ проти України» (далі – КПКВК 3601170).

Відповідно до фінансової та бюджетної звітності Міністерства юстиції України за 2015 рік, 2016 рік та 3-й квартал 2017 року заборгованість України з виплати справедливої сатисфакції, присудженої Європейським судом, та заборгованість з виконання рішень національних судів за КПКВК 3601170 відсутня.

Принагідно зазначаємо, що 15 жовтня 2009 року було ухвалено «пілотне» рішення Європейського суду у справі «Юрій Миколайович Іванов проти України» (заява № 40450/04). У цьому рішенні Європейський суд дійшов висновку, що порушення прав, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), свідчать про наявність в Україні системної проблеми щодо тривалого невиконання рішень національних судів. Саме невиконання рішень національних судів в Україні призводить до збільшення кількості відповідних заяв до Європейського суду. Варто підкреслити, що на цей час у зв'язку з відсутністю прогресу у вирішенні цієї проблеми група справ щодо невиконання судових рішень в Україні продовжує бути найбільш масштабною і налічує тисячі заявників.

З метою запровадження дієвого механізму виконання рішень національних судів Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про гарантії

держави щодо виконання судових рішень» (набрав чинності 01.01.2013). Згідно цього Закону у разі невиконання відповідними боржниками рішень судів держава зобов'язується виконати їх за рахунок коштів державного бюджету. З метою поширення відповідних гарантій на рішення, ухвалені до набрання чинності цим законом, 19.09.2013 до Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» були внесені відповідні зміни. Крім того, прикінцеві положення Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо виконання судових рішень» передбачали забезпечення проведення протягом одного року з дня набрання чинності вказаним Законом інвентаризації заборгованості з виплат за рішеннями суду, виконання яких гарантується державою, ухваленими на підставі правовідносин, що мали місце до набрання чинності Законом України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень».

На виконання вимог згаданого Закону Міністерством юстиції України було проведено інвентаризацією відповідної заборгованості. Разом з тим, у зв'язку з відсутністю достатніх коштів на фінансування видатків на виконання рішень національних судів з державного бюджету державою було запропоновано альтернативний спосіб виконання рішень суду за рахунок фінансових казначейських векселів згідно зі статтею 20 Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік». По суті фінансовий казначейський вексель є бюджетним зобов'язанням, виконання якого здійснюється відповідно до бюджетного законодавства. Такий спосіб виконання рішень може застосовуватись лише після добровільного звернення стягувача з відповідною заявою.

Разом з тим, з метою вжиття заходів загального характеру на виконання рішень Європейського суду у справі *«Юрій Миколайович Іванов проти України»/група справ «Жовнер проти України»* та формування пропозицій щодо вирішення проблем та можливих шляхів удосконалення національних інституційних та процедурних механізмів виконання рішень Європейського суду 21.06.2017 відбулась нарада стосовно вирішення системної проблеми невиконання рішень національних судів в Україні, яка перебуває під посиленням наглядом Комітету міністрів Ради Європи, під головуванням Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі за участю Міністра юстиції України, Урядового уповноваженого, представників Секретаріату Кабінету Міністрів України, Міністерства юстиції України, Міністерства соціальної політики України, Пенсійного фонду України та Державної казначейської служби України.

У ході зазначеної наради було вирішено підтримати пропозицію Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі, Міністра юстиції України та Урядового уповноваженого стосовно необхідності утворення міжвідомчої робочої групи щодо врегулювання питання невиконання рішень національних судів, завданням якої буде:

облік та проведення аналізу рішень національних судів щодо заборгованості держави;

розроблення стратегії стосовно врегулювання питань невиконання рішень національних судів та оперативних заходів щодо усунення існуючих проблем виникнення заборгованості.

За результатами наради Міністерством юстиції було розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України «Про утворення міжвідомчої робочої групи з вирішення проблемних питань, пов'язаних із виникненням заборгованості держави за рішеннями судів».

09.08.2017 Кабінетом Міністрів України було прийнято постанову «Про утворення міжвідомчої робочої групи з вирішення проблемних питань, пов'язаних із виникненням заборгованості держави за рішеннями судів» № 591.

Водночас повідомляємо, що перше засідання міжвідомчої робочої групи відбулося 10.10.2017.

**Заступник Міністра юстиції України –
Уповноважений у справах
Європейського суду з прав людини**

Іван ЛІЩИНА

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

вул. Городецького, 13, м. Київ, 01001

Тел.: +380 44 278-37-23, факс: +380 44 271-17-83

E-mail: themis@minjust.gov.ua

http://www.minjust.gov.ua

Код ЄДРПОУ 00015622

24.10.2017 № 41102/1652-0-1-17/20.1

На № 8.2.1/10-300148.17-3/НД-111 від 09.10.2017

**Секретаріат Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини**

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008

Міністерством юстиції України розглянуто лист від 09.10.2017 № 8.2.1/10-300148.17-3/НД-111 стосовно запиту народного депутата України Бублика Ю.В. від 22.09.2017 № 11/10-312 щодо виконання рішень національних судів, тривале виконання яких було підставою для винесення Європейським судом з прав людини (далі – Європейський суд) рішень, зокрема у справі «Онопко проти України», та в межах компетенції повідомляється.

На виконання у відділі примусового виконання рішень Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України (далі – відділ) перебуває виконавчий лист Октябрського районного суду м. Полтави від 06.11.2013 № 2-452/01 про зобов'язання Полтавського міськвиконкому, Полтавського обласного управління з надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Полтавської облдержадміністрації надати Онопко Ніні Сергіївні на сім'ю із двох осіб, у тому числі її сина Мороза Юрія Володимировича, 1986 р. н., жиле приміщення, яке відповідає вимогам статей 47, 48, 50 Житлового кодексу України, згідно з чергою сімей-переселенців із зони забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Постановою від 19.02.2014 державним виконавцем відкрито виконавче провадження № 42095078, копію якої направлено боржнику для виконання, стягувачу – до відома.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про виконавче провадження» виконавче провадження як завершальна стадія судового провадження і примусове виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб) (далі – рішення) – сукупність дій визначених у цьому Законі органів і осіб, що спрямовані на примусове виконання рішень і проводяться на підставах, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією України, цим Законом, іншими законами та нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до

624576

31 жовт 2017

Вхід № 300148-3-1
на 3 арк. додатки на арк.

цього Закону, а також рішеннями, які відповідно до цього Закону підлягають примусовому виконанню.

У статті 15 Закону України «Про виконавче провадження» зазначено, що сторонами виконавчого провадження є стягувач і боржник. Стягувачем є фізична або юридична особа, на користь чи в інтересах якої видано виконавчий документ. Боржником є визначена виконавчим документом фізична або юридична особа, держава, на яких покладається обов'язок щодо виконання рішення.

Статтею 63 Закону України «Про виконавче провадження» зазначено, що за рішеннями, за якими боржник зобов'язаний особисто вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення, виконавець наступного робочого дня після закінчення строку, визначеного частиною шостою статті 26 цього Закону, перевіряє виконання рішення боржником. Якщо рішення підлягає негайному виконанню, виконавець перевіряє виконання рішення не пізніше як на третій робочий день після відкриття виконавчого провадження. У разі невиконання без поважних причин боржником рішення виконавець виносить постанову про накладення на боржника штрафу, в якій також зазначаються вимога виконати рішення протягом 10 робочих днів (за рішенням, що підлягає негайному виконанню, – протягом трьох робочих днів) та попередження про кримінальну відповідальність. У разі невиконання боржником рішення, яке не може бути виконано без участі боржника, виконавець надсилає до органу досудового розслідування повідомлення про вчинення боржником кримінального правопорушення та виносить постанову про закінчення виконавчого провадження.

21.09.2015 державним виконавцем направлено подання до Октябрського районного суду м. Полтави про заміну сторони виконавчого провадження її правонаступником.

Ухвалою від 09.10.2015 № 554/12796/15-ц Октябрського районного суду м. Полтави подання державного виконавця задоволено: замінено боржника у виконавчому провадженні № 42095078 з Полтавського обласного управління з надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Полтавської облдержадміністрації на Департамент праці та соціального захисту населення Полтавської обласної державної адміністрації.

Постановою від 22.04.2016 державним виконавцем замінено боржника у виконавчому провадженні № 42095078 з Полтавського обласного управління з надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Полтавської облдержадміністрації на Департамент праці та соціального захисту населення Полтавської обласної державної адміністрації.

Вимогою від 22.04.2016 державним виконавцем зобов'язано Департамент праці та соціального захисту населення Полтавської обласної

державної адміністрації виконати виконавчий лист від 06.11.2013 № 2-452/01 Ожтябрського районного суду м. Полтави.

Листом від 17.05.2016 Департамент праці та соціального захисту населення Полтавської обласної державної адміністрації повідомив державного виконавця про звернення до Апеляційного суду Полтавської області щодо оскарження ухвали від 09.10.2015 № 554/12796/15-ц Ожтябрського районного суду м. Полтави про заміну сторони у виконавчому провадженні № 42095078.

Ухвалою від 06.07.2016 Апеляційного суду Полтавської області скасовано ухвалу від 09.10.2015 № 554/12796/15-ц Ожтябрського районного суду м. Полтави щодо заміни сторони у виконавчому провадженні № 42095078, справу повернуто до місцевого суду для продовження розгляду подання державного виконавця.

На сьогодні рішення Ожтябрського районного суду м. Полтави щодо розгляду подання державного виконавця про заміну сторони у виконавчому провадженні № 42095078 до відділу не надходило.

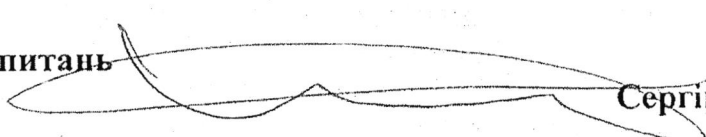
Після надходження відповідної ухвали суду щодо заміни сторони у виконавчому провадженні № 42095078 виконавчі дії будуть вчинені відповідно до вимог Закону України «Про виконавче провадження».

Також в провадженні відділу перебувало виконавче провадження № 31462923 щодо виконання рішення № 39878/05, виданого 02.02.2012 Європейським судом з прав людини (далі – Суд) у справі «Онопко проти України», де Онопко Н.С. є стягувачем.

Відповідно до вказаного рішення Суду на користь стягувача підлягала виплата 2407 євро відшкодування моральної шкоди в перерахунку на національну валюту держави-відповідача.

Державним виконавцем 12.04.2012 винесено постанову про закінчення виконавчого провадження на підставі пункту 8 статті 49 (фактичне повне виконання рішення суду) Закону України «Про виконавче провадження», оскільки грошові кошти перераховані стягувачу платіжним дорученням Міністерства юстиції України від 10.04.2012 № 475.

Заступник Міністра з питань
виконавчої служби

Сергій ШКЛЯР